HADIA CSE Khutba Notes (28.7.2017)

അനന്തരാവകാശം

ഇസ്‌ലാമികമായ നിരവധി വൈജ്ഞാനിക സംരംഭങ്ങൾ കൊണ്ട് സമ്പന്നമാണ് നമ്മുടെ കൊച്ചു കേരളം. അതുകൊണ്ടുതന്നെ ശരീഅത്തിലെ ഏതു വിഷയമെടുത്താലും അതിനെപ്പറ്റി എന്തെങ്കിലും ഒരു ധാരണ ഒരു ശരാശരി മലയാളി മുസ്‌ലിമിനുണ്ടാവും. അതോടൊപ്പം ഒരു പ്രഭാഷണത്തിലോ ക്ലാസിലോ ലേഖനത്തിലോ ചർച്ചയിലോ മറ്റോ ഒരിക്കലും കടന്നുവരാറില്ലാത്ത ചില വിഷയങ്ങളും കൂട്ടത്തിലുണ്ട്. അവയിൽ പെട്ട ഒന്നാണ് ഇൽമുൽ ഫറാഇള് അഥവാ, അനന്തരാവകാശ നിയമശാസ്ത്രം. ഒരാൾ മരണപ്പെട്ടാൽ അയാളുടെ സ്വത്ത് അനന്തരാവകാശികൾക്കിടയിൽ എങ്ങനെ വിഭജിക്കണമെന്ന് പറഞ്ഞുതരുന്ന വിജ്ഞാന ശാഖയാണ് *(ഫിഖ്ഹുൽ മവാരീസി വ നിസാബുഹാ)* ഫറാഇള്. ഇത് പഠിക്കാനും പകർത്താനും ആഹ്വാനം ചെയ്യുന്ന നിരവധി തിരുവചനങ്ങളുണ്ട്.

عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرِو بْنِ الْعَاصِ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ –صلى الله عليه وسلم– قَالَ « الْعِلْمُ ثَلاَثَةٌ وَمَا سِوَى ذَلِكَ فَهُوَ فَضْلٌ آيَةٌ مُحْكَمَةٌ أَوْ سُنَّةٌ قَائِمَةٌ أَوْ فَرِيضَةٌ عَادِلَةٌ » (ابو داود)

عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ –صلى الله عليه وسلم– :« تَعَلَّمُوا الْقُرْآنَ وَعَلِّمُوهُ النَّاسَ وَتَعَلَّمُوا الْعِلْمَ وَعَلِّمُوهُ النَّاسَ وَتَعَلَّمُوا الْفَرَائِضَ وَعَلِّمُوهُ النَّاسَ فَإِنَّ الْعِلْمَ سَيَنْقَضِى وَتَظْهَرُ الْفِتَنُ حَتَّى يَخْتَلِفَ الاِثْنَانِ فِى الْفَرِيضَةِ لاَ يَجِدَانِ مَنْ يَفْصِلُ بَيْنَهُمَا » (بيهقي)

സ്വഹാബികൾക്കിടയിലെ പ്രധാനപ്പെട്ട ഒരു ചർച്ചാ വിഷയമായിരുന്നു ഫറാഇള്. പരസ്പരം കണ്ടുമുട്ടുമ്പോൾ അവർ ഇതിനെപ്പറ്റി സംസാരിക്കാറുണ്ടായിരുന്നെന്ന് ചരിത്രകാരൻമാർ പറയുന്നു. ഉമറി(റ)ന്റെ ചില നടപടികൾ നോക്കുക.

قَالَ عُمَر : تَعَلَّمُوا الْفَرَائِضَ وَاللَّحْنَ وَالسُّنَّةَ كَمَا تَعَلَّمُونَ الْقُرْآنَ. تَعَلَّمُوا الْفَرَائِضَ فَإِنَّهَا مِنْ دِينِكُمْ. عَنْ قَتَادَةَ قَالَ : كَتَبَ عُمَرُ إِذَا لَهَوْتُمْ فَالْهُوا بِالرَّمْيِ وَإِذَا تَحَدَّثْتُمْ فَتَحَدَّثُوا بِالْفَرَائِضِ.

അബ്ദുല്ലാഹിബ്നു മസ്ഊദ് (റ):

عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ قَالَ : مَنْ تَعَلَّمَ الْقُرْآنَ فَلْيَتَعَلَّمِ الْفَرَائِضَ وَلاَ يَكُنْ كَرَجُلٍ لَقِيَهُ أَعْرَابِىٌّ فَقَالَ لَهُ : يَا عَبْدَ اللَّهِ أَأَعْرَابِىٌّ أَمْ مُهَاجِرٌ فَإِنْ قَالَ مُهَاجِرٌ قَالَ : إِنْسَانٌ مِنْ أَهْلِى مَاتَ فَكَيْفَ يَقْسِمُ مِيرَاثَهُ فَإِنْ عَلِمَ كَانَ خَيْرًا أَعْطَاهُ اللَّهُ إِيَّاهُ وَإِنْ قَالَ لاَ أَدْرِى قَالَ : فَمَا فَضْلُكُمْ عَلَيْنَا إِنَّكُمْ تَقْرَءُونَ الْقُرْآنَ وَلاَ تَعْلَمُونَ الْفَرَائِضَ (بيهقي)
و قال ايضا : تَعَلَّمُوا الْفَرَائِضَ وَالْحَجَّ وَالطَّلاَقَ فَإِنَّهُ مِنْ دِينِكُمْ.

അബ്ദുല്ലാഹിബ്നു അബ്ബാസ് (റ):

عَنْ عِكْرِمَةَ قَالَ : كَانَ ابْنُ عَبَّاسٍ يَضَعُ الْكَبْلَ فِى رِجْلِى يُعَلِّمُنِى الْقُرْآنَ وَالْفَرَائِضَ. الكَبْلُ: القيد الضخمُ.

സ്വഹാബികളിൽ ഫറാഇളിനെപ്പറ്റി ഏറ്റവും നന്നായി അറിവുണ്ടായിരുന്നത് സൈദ് ബിൻ സാബിതി(റ)നായിരുന്നു. അദ്ദേഹത്തെയും ഉസ്മാനെ(റ)യും പറ്റി ഇബ്നുശ്ശിഹാബ് (റ) പറയുന്നു: ഇരുവരും വഫാത്തായാൽ പിന്നെ ഇൽമുൽ ഫറാഇള് അന്ത്യനാൾ വരെ നശിച്ചു കഴിഞ്ഞു. വിഷയത്തിന്റെ ഗൗരവം പഠിപ്പിക്കുന്ന മറ്റൊരു വചനം ശ്രദ്ധിക്കുക.

عَنْ أَبِى هُرَيْرَةَ أَنَّ النَّبِىَّ –صلى الله عليه وسلم– قَالَ :« تَعَلَّمُوا الْفَرَائِضَ وَعَلِّمُوهُ النَّاسَ فَإِنَّهُ نِصْفُ الْعِلْمِ وَهُوَ يُنْسَى وَهُوَ أَوَّلُ شَىْءٍ يُنْتَزَعُ مِنْ أُمَّتِى » (ابن ماجة و في اسناده ضعف) قال سفيان بن عيينة: إنما سَمَّى الفرائض نصفَ العلم؛ لأنه يبتلى به الناس كلهم.

HADIA CSE Khutba Notes (28.7.2017)

അനന്തരാവകാശം

വിശുദ്ധ ഖുർആനിലും സമാന സൂചനകൾ കാണാം. അനന്തരാവകാശികളുടെ ഓഹരി വിശദീകരിച്ച് തൊട്ടുടനെ അല്ലാഹു പറയുന്നു (നിസാഅ് 13,14):

تِلْكَ حُدُودُ اللَّهِ وَمَنْ يُطِعِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ يُدْخِلْهُ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا وَذَلِكَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ.

وَمَنْ يَعْصِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَيَتَعَدَّ حُدُودَهُ يُدْخِلْهُ نَارًا خَالِدًا فِيهَا وَلَهُ عَذَابٌ مُهِينٌ (النساء)

ഫറാഇള് അവഗണിക്കുന്നവരെ കാത്തിരിക്കുന്നത് നരകമാണെന്ന് അല്ലാഹു ഇവിടെ വ്യക്തമായി പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു. എന്താണ് കാരണം? ഒരാൾ മരണപ്പെടുന്നതോടെ അയാളുടെ സ്വത്ത് അനന്തരാവകാശികൾക്ക് ഇസ്‌ലാം പഠിപ്പിക്കുന്ന കണക്കുപ്രകാരം അവകാശപ്പെടുന്നു. (ഉദാ, പരേതന്റെ മാതാവിന് 1/6). ഇത് പരിഗണിക്കാതെ ആരെങ്കിലും വല്ലതും കൈവശപ്പെടുത്തിയാൽ അത് അപഹരണത്തിൽ (ഗ്വസ്ബ്) പെടുന്നു. അത് ഭൂമി പോലെ വലുതോ വൃക്ഷങ്ങൾ പോലെ ചെറുതോ ആണെങ്കിലും ശരി.

عَنِ ابْنِ مَسْعُودٍ قَالَ قُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ أَيُّ الظُّلْمِ أَعْظَمُ قال : ذِرَاعٌ مِنْ الْأَرْضِ يَنْتَقِصُهُ مِنْ حَقِّ أَخِيهِ فَلَيْسَتْ حَصَاةٌ مِنْ الْأَرْضِ أَخَذَهَا إِلَّا طُوِّقَهَا يَوْمَ الْقِيَامَةِ إِلَى قَعْرِ الْأَرْضِ وَلَا يَعْلَمُ قَعْرَهَا إِلَّا الَّذِي خَلَقَهَا (احمد)

عَنْ أَبِي مَالِكٍ الأَشْعَرِيِّ ، قَالَ : قَالَ رَسُولُ الله صَلَّى الله عَلَيه وسَلَّم : أَعْظَمُ الْغُلُولِ عِنْدَ الله يَوْمَ الْقِيَامَةِ ، ذِرَاعُ أَرْضٍ يَسْرِقُهَا الرجل : الرَّجُلاَنِ ، وَالْجَارَانِ تكون بَيْنَهُمَا الأرض ، فَيَسْرِقُهُ أَحَدُهُمَا مِنْ صَاحِبِهِ ، فَيُطَوَّقَهُ مِنْ سَبْعِ أَرْضِينَ (احمد)

عَنْ يَعْلَى بْنِ مُرَّةَ، قَالَ: سَمِعْتُ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم يَقُولُ: "أَيُّمَا رَجُلٍ ظَلَمَ شِبْرًا مِنَ الأَرْضِ، كَلَّفَهُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ أَنْ يَحْفِرَهُ حَتَّى يَبْلُغَ آخِرَ سَبْعِ أَرَضِينَ، ثُمَّ يُطَوَّقَهُ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ، حَتَّى يُقْضَى بَيْنَ النَّاسِ (طبراني)

عَنْ أَبِي ثَابِتٍ قَالَ سَمِعْتُ يَعْلَى بْنَ مُرَّةَ الثَّقَفِيَّ يَقُولُ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ مَنْ أَخَذَ أَرْضًا بِغَيْرِ حَقِّهَا كُلِّفَ أَنْ يَحْمِلَ تُرَابَهَا إِلَى الْمَحْشَرِ (احمد)

عبد الله بن عمر رضي الله عنهما : أَنَّ رسولَ الله –صلى الله عليه وسلم– قال: «مَن أخذ شبرا من الأرض بغير حقّ خُسِفَ به يوم القيامة إلى سبع أرضين». أخرجه البخاري.

عَنْ أَبِى أُمَامَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ –صلى الله عليه وسلم– قَالَ « مَنِ اقْتَطَعَ حَقَّ امْرِئٍ مُسْلِمٍ بِيَمِينِهِ فَقَدْ أَوْجَبَ اللَّهُ لَهُ النَّارَ وَحَرَّمَ عَلَيْهِ الْجَنَّةَ ». فَقَالَ لَهُ رَجُلٌ وَإِنْ كَانَ شَيْئًا يَسِيرًا يَا رَسُولَ اللَّهِ قَالَ « وَإِنْ قَضِيبًا مِنْ أَرَاكٍ » (مسلم) وفي بعض الطرق قالها ثلاث مرات.

ഭൂമിയുടെ അപഹരണത്തിൽ അതിന്റെ അതിരുകൾ മാറ്റി വരക്കുന്നതും പെടുന്നു.

عَامِرُ بْنُ وَاثِلَةَ قَالَ كُنْتُ عِنْدَ عَلِىِّ بْنِ أَبِى طَالِبٍ فَأَتَاهُ رَجُلٌ فَقَالَ مَا كَانَ النَّبِىُّ –صلى الله عليه وسلم– يُسِرُّ إِلَيْكَ قَالَ فَغَضِبَ وَقَالَ مَا كَانَ النَّبِىُّ –صلى الله عليه وسلم– يُسِرُّ إِلَىَّ شَيْئًا يَكْتُمُهُ النَّاسَ غَيْرَ أَنَّهُ قَدْ حَدَّثَنِى بِكَلِمَاتٍ أَرْبَعٍ. قَالَ فَقَالَ مَا هُنَّ يَا أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ قَالَ قَالَ « لَعَنَ اللَّهُ مَنْ لَعَنَ وَالِدَهُ وَلَعَنَ اللَّهُ مَنْ ذَبَحَ لِغَيْرِ اللَّهِ وَلَعَنَ اللَّهُ مَنْ آوَى مُحْدِثًا وَلَعَنَ اللَّهُ مَنْ غَيَّرَ مَنَارَ الأَرْضِ » (مسلم) المَنار : جمع مَنارة وهي العلامة تُجْعل بين الحدَّين .

HADIA CSE Khutba Notes (28.7.2017)

അനന്തരാവകാശം

ഇനി നമ്മുടെ നാട്ടിൻപ്രദേശങ്ങളിൽ നടന്നുവരുന്ന അനന്തര സ്വത്ത് വിഭജനം ഇസ്‌ലാമിലെ ഫറാഇളുമായി എത്ര കൂറുപുലർത്തുന്നുണ്ടെന്ന് നാം ചിന്തിച്ചു നോക്കുക. അവകാശപ്പെട്ട പ്രകാരം പെൺമക്കൾക്ക് നൽകാതിരിക്കുക, എന്തെങ്കിലും പാരിതോഷികം നൽകി അവരെ മാറ്റി നിർത്തുക, പരേതൻ വസ്വിയ്യത്ത് ചെയ്തതാണെന്ന് അവകാശപ്പെട്ട് ചില അനന്തരാവകാശികൾ കൂടുതൽ കൈവശപ്പെടുത്തുക, ചില സഹോദരങ്ങൾ മറ്റു സഹോദരങ്ങളെക്കാൾ കൂടുതൽ എടുക്കുക, മരിച്ചയാളുടെ രണ്ടാം ഭാര്യക്ക് ഒന്നും നൽകാതിരിക്കുക; ഇവയെല്ലാം സമൂഹത്തിൽ പ്രചാരം നേടിയ വിഭജന രീതികളല്ലേ. ഇവ ഖുർആനിക ആഹ്വാനത്തിന്റെ നഗ്ന ലംഘനമാണെന്ന കാര്യത്തിൽ സംശയമില്ല (നിസാഅ് 11,12). ഇസ്‌ലാമിൽ അനന്തരാവകാശനിയമം കൊണ്ടുവന്നത് തന്നെ പ്രാഥമികമായി കുട്ടികളുടെയും സ്ത്രീകളുടെയും അവകാശങ്ങൾ സംരക്ഷിക്കാനാണ്.

عَنْ جَابِرٍ قَالَ جَاءَتْ امْرَأَةُ سَعْدِ بْنِ الرَّبِيعِ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِابْنَتَيْهَا مِنْ سَعْدٍ فَقَالَتْ يَا رَسُولَ اللَّهِ هَاتَانِ ابْنَتَا سَعْدِ بْنِ الرَّبِيعِ قُتِلَ أَبُوهُمَا مَعَكَ فِي أُحُدٍ شَهِيدًا وَإِنَّ عَمَّهُمَا أَخَذَ مَالَهُمَا فَلَمْ يَدَعْ لَهُمَا مَالًا وَلَا يُنْكَحَانِ إِلَّا وَلَهُمَا مَالٌ قَالَ فَقَالَ يَقْضِي اللَّهُ فِي ذَلِكَ قَالَ فَنَزَلَتْ آيَةُ الْمِيرَاثِ فَأَرْسَلَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِلَى عَمِّهِمَا فَقَالَ أَعْطِ ابْنَتَيْ سَعْدٍ الثُّلُثَيْنِ وَأُمَّهُمَا الثُّمُنَ وَمَا بَقِيَ فَهُوَ لَكَ (احمد)

عن قتادة قال: كانوا لا يورِّثون النساء، فنزلت:"وللنساء نصيبٌ مما ترك الوالدان والأقربون". كان النساء لا يورَّثن في الجاهلية من الآباء، وكان الكبير يرث، ولا يرث الصغير وإن كان ذكرًا، فقال الله تبارك وتعالى:"للرجال نصيبٌ مما ترك الوالدان والأقربون" إلى قوله:"نصيبًا مفروضًا". وذلك أنه لما نزلت الفرائض التي فرض الله فيها ما فرض للولد الذكر والأنثى والأبوين، كرهها الناس أو بعضهم، وقالوا:"تعطى المرأة الربع والثمن، وتعطى الابنة النصف، ويعطى الغلام الصغير، وليس من هؤلاء أحد يقاتل القوم ولا يحوز الغنيمة!! اسكتوا عن هذا الحديث لعلّ رسول الله صلى الله عليه وسلم ينساه، أو نقول له فيغيِّره". فقال بعضهم: يا رسول الله، أنعطي الجارية نصف ما ترك أبوها، وليست تركب الفرس ولا تقاتل القوم، ونعطي الصبيَّ الميراث وليس يغني شيئًا؟! (تفسير الطبري)

ഇത്തരം അനിസ്‌ലാമികമായ വിഭജനങ്ങൾ അന്ത്യനാളിന്റെ അടയാളങ്ങളിൽ പെടുന്നു. ഇബ്നു മസ്ഊദ് (റ) പറയുന്നു.

يَا عَبْدَ اللَّهِ بْنَ مَسْعُودٍ جَاءَتْ السَّاعَةُ قَالَ وَكَانَ مُتَّكِئًا فَجَلَسَ فَقَالَ إِنَّ السَّاعَةَ لَا تَقُومُ حَتَّى لَا يُقْسَمَ مِيرَاثٌ

(احمد)

ഇവരെ കാത്തിരിക്കുന്നത് പരലോകത്തെ കനത്ത നഷ്ടമാണ്.

عن أنس بن مالك قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم من فر من ميراث وارثه قطع الله ميراثه من الجنة يوم القيامة ابن ماجه في سننه.

അതുകൊണ്ട് അനന്തരാവകാശ വിഭജനത്തിന്റെ പ്രാധാന്യവും ഗൗരവവും നാം മനസ്സിലാക്കുക. വല്ല അബദ്ധങ്ങളും നാം അറിയാതെ നമ്മിലേക്ക് കടന്നു വന്നിട്ടുണ്ടെങ്കിൽ അത് തിരുത്താനുള്ള ഈമാൻ നാം ആർജ്ജിക്കുക.

HADIA CSE Khutba Notes (28.7.2017)

അനന്തരാവകാശം

ഖുതുബ നോട്ട്സ്

HADIA Centre for Social Excellence
Panakkad, Pattarkadavu P.O
Malappuram DT, Kerala -676519
csehadia@gmail.com I www.hadia.in

For any clarification: Mob: 9496445823